

Håndtering af udviklingen i særligt dyre enkeltsager

I den udarbejdede analyse af særligt dyre enkeltsager, som blev forelagt for Social- og Sundhedsudvalget den 21. juni 2017, er skitseret nogle handlemuligheder i forhold til at begrænse udgifterne. I dette notat uddybes muligheder for den fremtidige håndtering af sagerne.

Juridisk grundlag

Kommunerne er underlagt **Serviceovens § 82**, som omhandler de sociale myndigheders pligt til at undgå omsorgssvigt over for borgere, der som følge af en betydeligt nedsat psykisk funktionsevne åbenlyst ikke er i stand til at tage vare på egen tilværelse. Omsorgspligten gælder, uanset om den pågældende samtykker, men bestemmelsen giver ikke hjemmel til at anvende fysisk magt.

I særlige tilfælde kan der dog anvendes magt, f.eks. når der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, eller når det er nødvendigt for at opretholde den personlige hygiejne. Derimod vil man f.eks. ikke kunne låse borgere inde på deres værelse – dette er en frihedsberøvelse, hvilket der ikke er hjemmel til i serviceloven.

Magtanvendelsesreglerne må alene anvendes hvis formålet med anvendelsen ikke kan opnås på anden måde fx gennem omsorg, pleje eller socialpædagogisk støtte. Kan man f.eks. motivere en person til at deltage i en aktivitet eller afstå fra en handling ved at guide personen, er vi forpligtet til dette.

Endvidere indeholder **Arbejds miljølovgivningen** nogle bestemmelser, som har betydning for hvordan vi er forpligtet til at løse vores omsorgsforpligtelse.

I henhold til arbejds miljølovgivningen er vi som arbejdsgiver forpligtet til at arbejdet på botilbuddene skal planlægges og tilrettelægges sådan, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Endvidere følger det af arbejds miljølovgivningen, at den ansatte ikke udføre arbejdet alene hvis der er en særlig fare forbundet med det.

Endelig har kommunerne nogle bindinger i forhold til mulighederne for at flytte borgerne til boliger i andre tilbud. Udvisitering fra længerevarende botilbud efter **Serviceoven** kan som udgangspunkt kun ske, hvis tilbuddet nedlægges. Ellers vil tilbuddet være varigt. Det er meget strenge betingelser, der skal være opfyldt, for at en borger kan flyttes uden samtykke, f.eks. hvis en flytning er påkrævet for at yde den nødvendige hjælp. Regeringen har med økonomaftalen for 2018 erklæret, at man vil skabe mulighed for en mere fleksibel anvendelse af boliger og botilbud, herunder mulighed for at kommunerne kan indskrive et krav i boligdokumenter/lejekontrakter for længerevarende tilbud om, at borgeren kan revisiteres til en ny bolig, hvis borgerens plejebestand betydeligt forværres eller forbedres.

Landspolitisk håndtering af særligt udsatte personer

Ved indgåelsen af satspuljeaftalerne for 2017-20 var der enighed om, der er behov for en målrettet indsats for at forebygge vold og overgreb på landets botilbud.

Medarbejdere og beboere skal kunne føle sig trygge og sikre i deres hverdag. Der er derfor igangsat en række initiativer via "Handleplan til forebyggelse af vold på botilbud".

Blandt andet etableres 150 pladser på specialiserede socialpsykiatriske afdelinger til en gruppe af særligt udsatte patienter med svære psykiske lidelser, udadreagerende adfærd, gentagne indlæggelser, afbrudte behandlingsforløb og ofte misbrug og/eller dom til behandling. Driftsansvaret for afdelingerne varetages af regionerne, mens kommunerne har visitationsansvaret. Der er tale om midlertidige pladser, som ikke kan erstatte en anbringelse på et botilbud.

Hjemtagelse af eksterne (nye pladser)

Som nævnt i analysen er der beregninger der viser, at prisen for etablering af egne tilbud for borgere på venteliste er ca. 15 % lavere end prisen ved eksternt køb. Det er sandsynligt, at der også kan opnås en besparelse ved etablering af egne tilbud til nogle af de særligt dyre enkeltsager, som i dag er placeret eksternt. Dog kan der ikke forventes en tilsvarende besparelse, da sagerne er præget af bindinger i forhold til en høj personalestøtte.

Som et led i analysen bad vi 6 andre kommuner indsende oplysninger om udviklingen i antal og udgifter for særligt dyre enkeltsager i perioden 2013-16. Holstebro kommune var den eneste, som har oplevet et fald over perioden (Det skal dog bemærkes, at Holstebro kommunes udgift pr. indbygger til særligt dyre sager > 1,5 mio. kr. stadig er højere end Herning kommunes udgift i 2016).

Vi har spurgt Holstebro, hvad de mener er årsagen til faldet. Det oplyses blandt andet, at kommunen har kørt en generel hjemtagelsesstrategi for eksterne borgere, så man stort set kun har borgere i eksterne tilbud hvis de er for komplekse til at man har et passende tilbud i egen kommune. I forbindelse med hjemtagelsesstrategien er man lykkedes med at placere nogle af specialsagerne i samme botilbud, hvilket har skabt øget samdrift.

Ekstern vurdering af særligt dyre enkeltsager i Handicap og Psykiatri

Handicap og Psykiatri har kontaktet VISO (Socialstyrelsens Videns- og Specialrådgivningsorganisation på det sociale område) ift. om de kan være behjælpelige med en ekstern gennemgang af 5 konkrete eksempler på dyre sager. VISO er i øjeblikket i gang med at udvikle en ydelse, der kan adressere netop den form for forespørgsler. Der tilbydes vederlagsfrit en sagsgennemgang, analyse og anbefalinger i forhold til håndtering af komplekse og komplicerede sager indenfor handicap & psykiatri. Det er aftalt, at VISOS ydelse kan "afprøves" via Herning kommunes 5 eksempler på sager i løbet af efteråret hvis vi ønsker det.

Supplerende kan det oplyses, at gennemsnitsprisen for 1 personaledekning, dvs. 1 personale tilstede til den enkelte borger 24 timer i døgnet, er ca. 2.350.000 kr. om året.